

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

วันจันทร์ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และคณะวิทยากรของมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจากชมรมพุทธศาสน์ วังปญฺญาไท เพื่อไปสนทนาธรรม ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๐ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ระหว่างเวลา ๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. เป็นกุศลจิตและกุศลเจตนาของชาวชมรมพุทธศาสน์ วังปญฺญาไท โดยการนำของท่านพลตรีเกษญา ดวงอุไร ประธานชมรม และคณะ ที่ได้จัดให้มีการสนทนาธรรมในวันสำคัญๆ อย่างสม่ำเสมอตลอดมา

www.dhammadhome.com

การนี้ ทางมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้นำหนังสือไปแจกแก่ผู้เข้าฟังรวมทั้งมีการนำแผ่นซีดี และเอ็มพีสาม การบรรยายธรรมของท่านอาจารย์ไปจำหน่ายให้แก่ผู้ที่สนใจด้วย ซึ่งก็มีผู้ที่สนใจเข้าร่วมฟังการสนทนาในวันนั้นมากพอควร จึงขออนุญาตนำความบางตอนของการสนทนาในวันนั้น มาฝากทุกๆ ท่านที่ไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมฟังการสนทนาด้วยเช่นเคย ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

ท่านอาจารย์ :

คงไม่ลืมน่า ธรรมะเป็นสิ่งที่ลึกซึ้งอย่างยิ่ง และธรรมะก็คือ
สิ่งที่กำลังมี กำลังปรากฏ ถ้าไม่มีสิ่งที่กำลังมีในขณะนี้ ก็
จะไม่มีอะไรเลย แต่เพราะเหตุว่า เมื่อมีสิ่งที่กำลังปรากฏ
เดี๋ยวนี้ แต่ไม่เคยคิด ไม่เคยเข้าใจความจริง ของสภาพ
ธรรมะที่กำลังปรากฏ จึงต้องอาศัยพระปัญญาคุณ ของ
พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงตรัสรู้ความจริง ของ
สิ่งที่มีจริง ในขณะที่ยังกำลังปรากฏ

...นี่ก็เป็นคำ ซึ่งอาจจะได้ยินได้ฟังบ่อยๆ แต่ก็ลึกซึ้ง และ
 แม้ได้ฟังอย่างนี้ ก็ผ่านไป ไม่ได้เข้าใจ แต่ละหนึ่ง ที่มีจริง
 เช่น "เห็น" ในขณะนี้ มีจริง "ได้ยิน" ในขณะนี้ ก็มีจริง แต่
 ก็ผ่านไปเรื่อยๆ แต่ละวัน โดยที่ไม่ได้เข้าใจความจริง ของ
 สิ่งที่มีจริง ซึ่งมีแล้ว ก็หาไม่ จากไม่มีเลย เมื่อก็ไม่มี
 ได้ยิน เสียงก็ไม่มีไม่ได้ปรากฏ แต่แล้วก็เกิดมีเสียงปรากฏ
 เพราะมีจิตได้ยินเสียง แล้วก็หมดไป ทั้งจิตได้ยินและสิ่งที่
 ปรากฏ นี่คือชีวิตจริงๆ แต่ละขณะซึ่งเป็นอย่างนี้
 เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากขณะหนึ่ง ไปอีกขณะหนึ่ง
 เช่น จากเห็น ไปเป็นได้ยิน ไปเป็นคิดนึก ทุกๆ อย่าง
 ตั้งแต่เกิด ต้องเป็นอย่างนี้...

...ความประพฤติด้อยลงไปตามที่ได้สะสมมาแม้ในขณะนี้ ไม่มีใครบังคับบัญชาได้ แต่ละคน ก็มีสภาพธรรมะ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นไป ตามที่ได้สะสม เพราะฉะนั้น การฟังพระธรรม ก็ต้องรู้ว่า ฟังสิ่งที่มีจริง ๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่สามารถที่จะรู้ได้ด้วยตัวเองจนกว่าจะได้ฟังพระธรรม ไตร่ตรองและรู้ว่า ชีวิตก็คือ เกิด แล้วก็จบลงด้วยการสิ้นสุด คือ การตาย แต่ว่า ก่อนที่จะจากโลกนี้ไป ก็มีเห็น มีได้ยิน มีคิดนึก มีสุข มีทุกข์ ต่างๆ แต่ก็ไม่ได้เข้าใจความจริงว่า สิ่งต่างๆ เหล่านี้ เพียงเกิด ปรากฏ แล้วหมดไป อย่างรวดเร็วทุกๆ ขณะ ถ้ามีความเข้าใจอย่างนี้ ก็จะละคลายการยึดถือ และความทุกข์ เพราะเหตุว่า ใครจะทำอะไร กับสภาพธรรมะซึ่งเดี๋ยวนี้ เกิดแล้วเป็นอย่างนี้ แล้วก็หมดไปเรื่อยๆ...

พ.ต.อ. ธีรชล :

เรียนถามท่านอาจารย์สุจินต์ ขอคำอธิบาย ประโยคที่ว่า "พระไตรปิฎก อ่านได้ แต่อ่านไม่ออก" ว่ามีความหมาย และ รายละเอียดอย่างไร?

ท่านอาจารย์ :

คนที่อ่านภาษาไทยออก ก็อ่านพระไตรปิฎกได้ แต่ว่า ไม่เข้าใจ สามารถที่จะอ่านอะไรก็ได้ เหมือนกับภาษาอื่นๆ เรารู้วิธีอ่าน เราก็อ่านได้ แต่เราไม่สามารถที่จะเข้าใจคำ คำนั้นว่าหมายความว่าอะไร ถ้าเราไม่ศึกษาจริงๆ วิชาอื่น ยังเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้น พระธรรมที่ทรงแสดง จากการที่ทรงตรัสรู้ จะต้องอาศัยการไตร่ตรอง เพราะว่า เมื่อเทียบระหว่าง ผู้ที่ไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า กับ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะเห็นได้ว่า ปัญญาห่างกันไกลแค่ไหน?...

...แต่ละคำที่ตรัส มีความหมายที่ลึกซึ้ง และเป็นวาจา สัจจะ เป็นคำจริง ที่กล่าวถึง สิ่งที่มีจริงๆ ซึ่งแม้ว่า สิ่งที่มีจริง มีจริงมานานแสนนาน แสนโกฏิกัป ก็มิเห็น มิได้ยิน มิคิดนึก มีสุข มีทุกข์ แม้ปัจจุบันก็เป็นอย่างนี้ ต่อไปอนาคต ก็เป็นอย่างนี้อีก แต่ใครสามารถจะรู้ และเข้าใจ เหมือนตัวหนังสือที่มี ไม่เคยอ่าน และอ่านไม่ออกด้วย เพราะเหตุว่า ไม่รู้ว่า แต่ละคำ หมายความว่าอย่างไร...

...แม้แต่คำว่า "ธรรมะ" ใครจะอ่านไม่ออก ถ้าอ่านภาษาไทยได้ แต่ "เข้าใจ" หรือแปลว่า ธรรมะหมายความว่าอะไร? ธรรมะ หมายความว่าถึง สิ่งที่มีจริงๆ มีลักษณะเฉพาะแต่ละอย่าง เช่น "เห็น" เดี่ยวนี้ มีจริงๆ ไม่ต้องเรียกว่า ธรรมะ แต่ "เห็น" ก็กำลังเห็น อ่านออกไหม? กำลังเห็นอยู่ ที่จะรู้ว่า แท้ที่จริงแล้ว "เห็น" เกิดเห็น ไม่ใช่ได้ยิน ถ้าไม่มีปัจจัยที่จะทำให้เห็นเกิด เห็นก็เกิดไม่ได้ ถ้าไม่มีการเขียนตัวหนังสือ จะมีตัวหนังสือก็ไม่ได้ แต่ละอย่างที่กำลังปรากฏ ในขณะนี้ ต้องเกิด จึงปรากฏ...

...แต่ว่า ใครสามารถที่จะรู้ถึงปัจจัย ที่ทำให้สิ่งนั้นเกิดขึ้น
เช่น เห็นในขณะนี้ ฟังดูไม่ยาก ถ้าไม่มีตา ภาษาบาลี ใช้
คำว่า จักขุปสาท และทุกคนก็ไม่เคยคิดว่า ตาคืออะไร?
ตา มาจากไหน? และทำไมถึงต้องมีตาด้วย แต่ว่า ที่เราใช้
คำว่า ตา ไม่ใช่รูปตา ไม่ใช่ตาดำ ตาขาว แต่หมายความว่า
ถึงรูปพิเศษ ที่สามารถจะกระทบ กับสิ่งที่ปรากฏ ในขณะ
นี้ได้ รูปนี้รูปเดียว ถ้าเป็นโสตปสาท ที่เราใช้คำว่า หู ก็
ไม่ได้หมายความว่าถึงโบทูทั้งหมด ทั้งข้างใน ข้างนอก แต่
หมายความว่าถึง รูปที่สามารถกระทบเสียง...

...ก็แสดงให้เห็นว่า เราไม่มีความเข้าใจ สิ่งที่มี ว่า สิ่งที่มี
เกิดแล้วเป็นอย่างไร เพราะปัจจัยที่เหมาะสมที่ควรที่จะให้
ธรรมะนั้นเกิดขึ้นได้ และเมื่อเกิดแล้ว ก็คือดับไป ไม่มีใคร
เห็นตลอดเวลาเลย แม้ขณะนี้ ที่ดูเหมือนมี "เห็น" ตลอด
เวลา แต่ก็มี "ได้ยิน" และมี "คิดนึก" ด้วย เพราะฉะนั้น
แต่ละหนึ่ง เป็นสิ่งที่มีจริง อ่านออกไหม? ว่าความจริง ก็
เป็นแต่เพียง ธาตุ ธรรมะ สิ่งที่มีจริง เกิดขึ้น ตามเหตุ ตาม
ปัจจัย แล้วก็ดับไป ไม่มีใครเป็นเจ้าของได้ เพราะเหตุว่า
เกิดแล้ว ดับแล้ว อย่างเร็วที่สุด สุดที่จะประมาณได้ และ
เมื่อดับไปแล้ว ก็ไม่ได้กลับมาอีกเลย ในสังสารวัฏฏ์ไม่ว่า
นานแสนนานมาแล้ว เห็นในอดีต สุข ทุกข์ ในอดีต เกิด
จริง มีจริง ดับไปแล้ว แล้วก็ไม่ได้กลับมาอีก...

...เพราะฉะนั้น แต่ละหนึ่งขณะ ก็เป็นสิ่งที่มียุติภัยเกิดขึ้น
ปรากฏชั่วคราว แต่ว่าสืบเนื่อง จนกระทั่งไม่มีใครสามารถ
ที่จะบอกได้ ถึงความจริงของสิ่งที่เพียงปรากฏชั่วคราว
แล้วดับไป นอกจากผู้ที่มีปัญญาจริงๆ เป็นพระโพธิสัตว์
ผู้ที่ซึ้ง ที่เข้าใจถูก ในสิ่งที่มี ในชีวิต ไม่ใช่เกิดมาแล้ว ก็
ไม่รู้ตั้งแต่เกิด จนตาย ก็ไม่รู้อะไรเลย สุข ทุกข์ ไปวันๆ แต่
ก็ไม่เหลืออะไรสักวันเดียว อย่างเมื่อวานนี้ มีความสุข
อะไรบ้าง? มีเหตุการณ์อะไรบ้าง? ได้ยินอะไรบ้าง? เห็น
อะไรบ้าง? คิดอะไรบ้าง? เดียวนี้อยู่ที่ไหน? ไม่เหลือเลย
เพราะฉะนั้น พรุ่งนี้ วันนี้ ก็เป็นเหมือนอย่างเมื่อวานนี้ คือ
วันนี้เป็นเมื่อวานนี้ของพรุ่งนี้แน่นอน ก็จะไม่เหลืออะไร
เลย...

...เพราะฉะนั้น ก่อนที่จะให้พ้นจากวันนี้ไป แล้วก็เหลือ
อะไร ด้วยความไม่รู้ เราก็ค่อยๆ เห็นประโยชน์ ของการที่
จะรู้ความจริงว่า ที่ต้องเป็นอย่างนี้ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับ
บัญชา เกิดแล้วต้องเห็น ต้องได้ยิน ต้องได้กลิ่น ต้องลิ้ม
รส ต้องรู้สิ่งที่กระทบสัมผัส ต้องคิดนึกไปทำไมทุกวันๆ ใน
เมื่อหมดแล้ว ทุกขณะที่เกิดขึ้นแม้แต่คิด แค้นนอนหลับ
สนิท ก็ไม่มีอะไรเหลือแล้ว พอตื่นขึ้น มาอีกแล้ว แต่ก็ไม่รู้
เหตุ ว่าหลับอยู่แท้ๆ ไม่มีอะไรปรากฏเลย แล้วก็เห็น

แล้วก็มีได้ยิน แล้วก็มีคิด ตลอดเวลาที่ยังไม่ถึงการหลับ
แล้วก็หมดไปอีก ชีวิตก็เป็นอย่างนี้...

...เพราะฉะนั้น คนซึ่งไม่ใช่โพธิสัตว์ กับผู้ที่เป็นโพธิสัตว์ ก็
ต่างกัน สำหรับพระมหาโพธิสัตว์ ผู้ที่ได้บำเพ็ญพระบารมี
เพื่อที่จะตรัสรู้ ถึงความเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
ท่านก็ตรัสรู้ความจริงเดี๋ยวนี้ สิ่งที่กำลังมีเดี๋ยวนี้ ต้องแท้
โดยสิ้นเชิง โดยประการทั้งปวง แล้วก็ทรงบำเพ็ญพระ
บารมี ยิ่งใหญ่กว่าพระโพธิสัตว์อื่นๆ คือ ถึงความเป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่จะทรงอนุเคราะห์ให้คนอื่น ได้
เข้าใจสิ่งที่มี และเห็นประโยชน์ว่า ระหว่างที่มีแล้วไม่รู้
กับ มีแล้วเข้าใจถูก ผู้ที่เห็นประโยชน์ก็คิดว่า เข้าใจถูก
ต้องดีกว่า เกิดมาแล้ว ก็มีทุกสิ่งทุกอย่าง แล้วก็ไม่ได้เสีย
เลย แล้วก็ทำอะไรเลย แต่สิ่งนี้ที่กำลังมีเดี๋ยวนี้ สามารถ
รู้ได้ เข้าใจได้เมื่อมีการได้ฟังพระธรรม ที่พระอรหันต
สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง...

...แต่ต้องไม่ลืมว่า พระพุทธศาสนา คำสอนของพุทธะคือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ของคนอื่น เพราะฉะนั้น เวลา ฟัง ก็ต้องรู้ว่า กำลังฟังอะไร? ถ้าเป็นวาจาเท็จจะ คำจริง ที่ กล่าวถึงความจริง ของสิ่งที่มีจริง ให้เขาเข้าใจขึ้น นั่นเป็น พระพุทธพจน์คือ เป็นคำสอนของพระอรหันตสัมมาสัม พุทธเจ้า มิฉะนั้นแล้ว ก็เป็นคำที่คิดเอง ส่วนใหญ่แล้วก็ คิดว่า สามารถที่จะกล่าวถึงสิ่งที่มี โดยไม่ต้องอาศัย การศึกษาพระธรรม นั่นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้...

...ผู้ที่ได้ศึกษาพระธรรมแล้ว ก็ให้เห็น พระคุณ ของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทำให้ จากการไม่รู้เลย ว่าขณะนี้
กำลังอยู่ตรงนี้มีสภาพธรรมะ ที่เกิดดับอยู่ตลอดเวลา จึง
ไม่ใช่ของใคร และไม่ใช่ใครด้วย แต่ละหนึ่งธรรมะ ที่
เกิดขึ้น และธรรมะทุกอย่าง เป็นอนัตตา "เห็น" เกิดแล้ว
ดับแล้ว จะเป็นใคร หรือจะเป็นของใคร? "ได้ยิน" แค่อได้ยิน
เกิดขึ้น มีเสียงปรากฏ ดับแล้ว เป็นของใครก็ไม่ได้ เป็น
ใคร ก็ไม่ได้...

...เพราะฉะนั้น จากพระมหาโพธิสัตว์ ซึ่งได้ทรงบำเพ็ญ
พระบารมี และทรงแสดงธรรมะ ก็มีสาวกโพธิสัตว์ ผู้ที่ได้
ฟังพระธรรม แล้วก็เห็นประโยชน์ของการฟัง จนกระทั่ง
สามารถที่จะอบรมปัญญา เข้าใจขึ้น เข้าใจขึ้น จากการที่
ไม่เคยรู้ไม่เคยเข้าใจเลย เหมือนเด็กเล็กๆ เกิดมา ก็ไม่รู้
อะไร แต่ก็ต้องไปโรงเรียน แล้วก็ศึกษาวิชาการต่างๆ มี
ความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น แต่ถ้าไม่ใช่การฟังพระพุท
พจน์ ไม่ใช่การศึกษาพระธรรม วิชาใดๆ ก็ไม่สามารถที่
จะทำให้เข้าใจ สิ่งที่มีจริง ที่กำลังปรากฏ ในขณะนี้ แล้ว

อะไรควรค่าแก่การได้ฟัง? มีความรู้เรื่องอื่น จริง เหมือน
จริง เหมือนมีประโยชน์ เหมือนมีปัญญา แต่ไม่สามารถที่
จะเข้าใจความจริง ของสิ่งที่มีจริง เดียวนี้

...นี่ก็เป็นสิ่งซึ่ง ผู้ที่ได้สะสมประโยชน์ที่จะรู้ว่าการฟังพระ
ธรรม เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ที่สุด เพราะเหตุว่า ไม่สามารถ
จะ "คิดเอง" ได้ และถ้าไม่มีการฟังพระธรรม "คิดเอง" ก็
ผิด จึงเป็นผู้ที่ไม่ประมาท และฟังพระธรรมไม่ว่าชาติไหน
มากหรือน้อยอย่างไรก็ตาม แต่การฟังแต่ละครั้งถ้าเป็นผู้
ที่เห็นประโยชน์ ก็จะเกิดความเข้าใจว่า ธรรมะ ก็คือ สิ่ง
ที่มีจริงๆ เดียวนี้ แล้วก็เกิดโดยที่ว่า ไม่มีใครสามารถที่จะ
บังคับบัญชาได้ นี่คือ ผู้ที่บำเพ็ญบารมี ที่จะได้รู้ความจริง
เป็น สวากโณิสต์...

...เพราะฉะนั้น ก็มี พระมหาสัตว์ พระมหาโพธิสัตว์ คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกโพธิสัตว์ ผู้ที่สามารถที่จะรู้สภาพธรรมะด้วยตัวเอง เพราะว่าเคยได้ฟังมาแล้ว เคยเข้าใจมาแล้วทั้งนั้นไม่ว่าพระโพธิสัตว์ประเภทใด เมื่อถึงกาลสมบุรณ์ก็ได้รู้ความจริง เป็นพระโพธิสัตว์ประเภทนั้น แต่สำหรับผู้ที่ไม่ใช่จะเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า พระปัจเจกโพธิสัตว์ขณะนี้ ก็เป็นสาวกโพธิสัตว์คือ เห็นประโยชน์ของการฟัง อย่างน้อยฟังเรื่องอื่นที่มีความรู้เรื่องอื่นแล้วทำไมไม่ฟังเรื่องความจริงในชีวิตทุกขณะ ตั้งแต่เกิดจนตาย เพราะฉะนั้น ผู้ที่สะสมประโยชน์ก็ฟังเพื่อที่จะเข้าใจ จะมากจะน้อยก็แล้วแต่ การฟัง การไตร่ตรอง การพิจารณา การเห็นประโยชน์ เพราะเหตุว่า ธรรมะเป็นสิ่งที่ลึกซึ้ง...

"...พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ตลอด ๔๕ พรรชานั้น เป็นพระธรรมที่ละเอียดลึกซึ้ง ยากที่ปุถุชนผู้มีปัญญาน้อย จะเข้าถึงได้ทั้งหมด เพราะผู้แสดงเป็นผู้มีปัญญามาก ประกอบด้วยพระญาณที่ไม่สาธารณะทั่วไปแก่บุคคลอื่น ดังนั้น ผู้ศึกษาควรศึกษาอย่างรอบคอบและทั่วถึง มิฉะนั้น อาจเป็นผู้มีความเห็นผิด เป็นผู้กล่าวต่อพระพุทธเจ้า และเป็นผู้ทำลายคำสอนโดยไม่รู้ตัว อีกอย่างหนึ่ง การศึกษาพระธรรมเพื่อจุดประสงค์อื่นนอกจากศึกษาเพื่อการเข้าใจพระธรรม ย่อมมีโทษ เพราะขณะนั้นเป็นผู้ไม่มีความเคารพพระธรรม และพระพุทธเจ้าผู้ทรงแสดงพระธรรม และพระสงฆ์ผู้สืบทอดพระธรรมคำสอนสืบทอดกันมา เพราะฉะนั้น ควรศึกษาพระธรรมด้วยความเคารพ ไม่ควรศึกษาเพื่อการแข่งขัน หรือเพื่อจุดประสงค์อื่น..."

(คัดจากกระดาน ธรรมทัศนะ)

กราบทำบุญบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลจิตของสมาชิกชมรมพุทธศาสตร์ วังปญฺญาไท
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกๆ ท่านครับ

